

PROGRAM PODPORY
**ČESKÉHO
KULTURNÍHO
DĚDICTVÍ
V ZAHRANIČÍ**

Závěrečná zpráva o působení lektorky/lektora

Akademický rok: 2016/2017

Destinace (země, město): Srbsko, Bělehrad

Jméno, příjmení: Mgr. Petr Janeš

Místo působení:

Filološki fakultet Univerziteta u Beogradu, Katedra za slavistiku, Grupa za bohemistiku

Studentski trg 3, 110 00, Beograd, Srbija

<http://www.fil.bg.ac.rs>

<http://www.fil.bg.ac.rs/lang/sr/katedre/slavistika/ceski-jezik/zaposleni/>

sekretar.slavistika@fil.bg.ac.rs

+381 112 021 618; +381 112 639 550

Univerzita

Český jazyk se vyučuje na katedře slavistiky Filologické fakulty Univerzity v Bělehradě. Čeština jako hlavní předmět (obor se nazývá český jazyk, literatura a kultura) je pouze jednooborové studium bohemistiky. Program je čtyřletý a není zakončený státní závěrečnou zkouškou a obhajobou diplomové práce. Celé studium je koncipováno systémem 4 + 1 (4 roky „bakalářského“ studia bez obhajoby diplomové práce, 1 rok navazujícího magisterského studia už s obhajobou diplomové práce). Uděluje se jen magisterský titul, který ovšem není rovnocenný českému. Češtinu lze rovněž studovat jako volitelný jazyk. Jedná se o dvouleté studium (ve 2. a 3. ročníku), které si zapisují především studenti slavistiky. Hodinová dotace pro tento předmět je 2x 90 minut za týden (začátečníci, jakož i pokročilí). V akademickém roce 2016/2017 se lektor podílel pouze na výuce začátečníků, ale v příštím akademickém roce by měl participovat i v kurzu pro pokročilé. Na bohemistice působí 7 pedagogů (včetně lektora). V akademickém roce 2017/2018 se zřejmě stav sníží na 6.

Studenti

Počet studentů v každém ročníku kolísá podle jejich schopností splnit podmínky nutné pro zápis do dalšího ročníku. Do prvního ročníku bylo letos přijato 20 studentů. Ve čtvrtém ročníku už studovalo jen 9 studentů. Jejich věk se pohybuje od 19 do 24 let. Do tohoto počtu nejsou započítáváni studenti, kteří studují češtinu jako volitelný jazyk. V kurzu pro začátečníky učil lektor 23 studentů, ačkoli poptávka převyšovala tento počet. Z kapacitních důvodů byl však počet omezen a přednost dostali studenti slavistiky (nejčastěji studují rusistiku). Oficiální počet studentů je vzhledem k nepříliš jasnému systému o málo vyšší než faktický. Nevýhodou je to, že studium bohemistiky (stejně jako dalších oborů na Filologické fakultě) je pouze jednooborové, což snižuje možnost uplatnění absolventů. Nabídka povinně volitelných či volitelných předmětů je velmi nízká.

Nemilou kapitolou je jistě nízká motivace studentů ke studiu českého jazyka, neboť na bohemistiku se dostanou téměř výhradně jen ti studenti, kteří původně tento obor studovat vůbec nechtěli, ale kvůli nízkému percentilu u přijímacích zkoušek nedosáhli na přijetí ke studiu vytouženého jazyka (oblíbené jsou velké jazyky, jako je angličtina, ruština, španělština, němčina...), a proto jim je nabídnut jazyk malý, vč. češtiny.

Studenti mají k dispozici 6 zkouškových období (září, říjen, leden, únor, červen, červenec) a po studentských protestech na začátku akademického roku ještě většinou přibude sedmé. V každém zkouškovém období musí být pro všechny ročníky vypsán termín za předmět Současný český jazyk (Savremeni češki jezik), kterého se spolu se dvěma kolegyněmi lektor účastní. Výsledná známka je aritmetickým průměrem, přičemž 10 znamená nejlepší výsledek, 6 nejhorší a 5 neprospěl.

Výuka

Lektor podepisuje smlouvu na hodinově blíže nespecifikovaný pracovní týden. Oficiální pracovní úvazek byl v akademickém roce 2016/2017 20 vyučujících hodin týdně (2x 90 minut v prvním až čtvrtém ročníku + 2x 90 minut ve volitelném kurzu pro začátečníky).

Náplní výuky jsou zejména jazykově-konverzační cvičení. Lektor taktéž spolupracuje s lektorkou domácí, která se ve výuce soustředí zejména na gramatiku, a s tzv. vyšší lektorkou, jejíž pracovní náplní jsou překladová cvičení z češtiny do srbštiny a naopak.

Už od 1. ročníku jsou lektorské semináře vedeny výhradně v českém jazyce, a jsou tak prakticky jednou z mála možností, kde mohou studenti praktikovat český jazyk. Lektorské hodiny mají rozvíjet především komunikační dovednosti. Níže uvedené knihy slouží lektorovi jako textová opora k výuce, která je ovšem dále rozšířena či obohacena dle aktuálních potřeb studentů. Pozornost v těchto knihách je soustředěna zejména na produktivní dovednosti, tj. mluvení a psaní, protože právě s těmito disciplínami mají slovanští studenti největší problémy. (Holá, Lída: Czech Step by Step; Nekovářová, Alena: Čeština pro život I a II; Boccou Kestřánková, Marie, Kopicová, Kateřina, Šnaidaufová, Gabriela: Čeština pro cizince B1; Boccou Kestřánková, Marie, Hlínová, Kateřina, Pečený, Pavel, Štěpánková, Dagmar: Čeština pro cizince B2;

Hudousková, Andrea, Boccou Kestřánková, Marie, Hajíčková, Zuzana, Kořánová, Ilona: Ústní a písemné vyjadřování pro pokročilé, čeština pro cizince). Semináře jsou často oživeny i jazykovými hrami, písněmi či prací s novinovými články. Do výuky jsou podle ročního období zakomponovány i české reálie a obecně kulturní informace. Pro komunikaci se studenty slouží kromě e-mailové korespondence i facebooková skupina.

Podmínky pro výuku

Vybavení učeben, které se nacházejí v prostorách Filologické fakulty, je zcela skromné, tedy tabule + bílá křída/černý fix. Většina učeben, v nichž lektor vyučuje, se nachází ve sklepních prostorech fakulty, jedna dokonce bez oken. Problémem větších učeben je špatná akustika, kdy není studentům, příp. lektorovi, dobře rozumět. V bohemistické místnosti je sice LCD televizor napojený na stolní počítač se špatným, často dokonce žádným připojením k internetu, ale do této učebny se lektor dostal v zimním semestru pouze na jednu dvouhodinovku, v letním semestru na dvě.

Lektor sdílí kabinet nejen se všemi kolegy bohemisty, ale i s pedagogy slovakistiky (dohromady cca 13 pedagogů). Kabinet je vybaven několika počítači s přístupem na internet, tiskárnami a skenerem. Psací stůl lektor sdílí s dalšími dvěma kolegy, na stole má k dispozici starý počítač, na kterém kvůli neaktualizovaným programům nefunguje správně internet, neboť se zobrazuje pouze minimum webových stránek.

Součástí katedry je i zvlášť vyčleněná bohemistická knihovna, která je součástí slavistické bibliotéky (přibližně 5000 knih). K dispozici je i sbírka DVD s českými filmy (cca 270 filmů).

Další aktivity

Lektor se podílí na organizaci překladatelských soutěží a studentských výměn a stipendií, vydávání česko-slovensko-srbského časopisu Len/ň/ochod (v tomto akademickém roce bohužel k realizaci nového čísla nedošlo). Spolupracuje s českou menšinou (zejména s lidmi z České besedy Bělehrad, kde mj. probíhá pravidelná konverzace; v příštím akademickém roce je zde naplánován cyklus přednášek z českých reálií, který by lektor vedl). Organizuje tradiční „pasování“ studentů do 1. ročníku, má na starost bohemistickou nástěnku, katalogizaci bohemistické knihovny pro potřeby kolegů a organizaci přednášek českých autorů či pedagogů. Pravidelně se v Kulturním centru Grad účastní konverzací u českého stolu při tzv. language café, kam může přijít kdokoli, kdo se zajímá o český jazyk.

Spolupráce

Katedra bohemistiky spolupracuje s krajanskou komunitou v srbské části Banátu. Kromě toho velice úzce spolupracuje s českým zastupitelským úřadem v Bělehradě. Komunikace i vzájemné vazby jsou vynikající a více než standardní (vedle oficiálního přijetí nových studentů velvyslankyní je zastupitelský úřad spolupořadatelem každoroční překladatelské soutěže; pořádá četná setkání, koncerty, filmové projekce či přednášky našich autorů, kterých se účastní taktéž studenti bohemistiky). Ambasáda je zároveň hlavním

finančním přispěvatelem studentského časopisu Len/ň/chod. Tradičně vynikající je spolupráce s LŠSS Masarykovy univerzity v Brně. Intenzivní je spolupráce s katedrou literární kultury a slavistiky Filozofické fakulty Univerzity Pardubice (semestrální pobyty našich studentů přes program ERASMUS+, vzájemná výměna pedagogů). V České besedě Bělehrad probíhají mj. přednášky pedagogů zdejšího bohemistického pracoviště. Naši studenti také úspěšně reprezentují bělehradskou bohemistiku při svých semestrálních pobytech v Praze či Brně nebo krátkodobou účastí na překladatelském semináři v Praze a bohemistickém semináři v Českých Budějovicích.

Podmínky pro lektora

Lektor podepisuje pracovní smlouvu na dobu určitou. Z pravidelného 14denního platu odvádí daň, zároveň je mu hrazeno zdravotní a sociální pojištění. 1x měsíčně dostává rovněž příspěvek na městskou hromadnou dopravu. Může bezplatně využívat studentskou menzu. Rovněž i ubytování v samostatném dvoulůžkovém pokoji s vlastním sociálním zařízením ve zvláštním bloku studentské koleje je bezplatné. Vybavení pokoje: minibar místo ledničky, jedno plotýnkový indukční vařič. V případě návštěvy (včetně rodinných příslušníků) je nutno uhradit taxu 555 dinárů/osobu/noc. Teplá voda je k dispozici nepravidelně (především v dopoledních a večerních hodinách). Na koleji se lektor potýká s hojným výskytem švábů, okřídlených mravenců a stonožek.

Ostatní

Zejména v prvním roce působení nastávají problémy při udělení povolení k pobytu. Lektor dostává od fakulty návrh pracovní smlouvy, který na cizinecké policii nechtějí zprvu přijmout, protože potřebují přesné datum, odkdy bude lektor na univerzitě působit. Toto datum ovšem nechce fakulta před udělením přechodného pobytu poskytnout. Naštěstí díky osobní účasti kolegyň z bohemistiky byly všechny tyto byrokratické překážky odstraněny.

Doručování balíků (knih) na jméno lektora je blokováno místním celním úřadem. Na základě písemného prohlášení o daru fakulta byrokratické záležitosti vyřídí a nechá balík dopravit do bohemistického kabinetu.

Ačkoli je lektorovi hrazeno zdravotní pojištění, doposud mu nebyla vydána kartička pojištěnce, proto doporučuje využívat i českého zdravotního pojištění.

Město Bělehrad

Bělehrad je poměrně moderním městem s více než 2 miliony obyvatel na rozhraní východního a západního světa. Problémy může mít Čech s místním mikroklimatem (vysoká vlhkost, teploty v letním období výrazně přesahující 30 °C, v zimním období prudký nárazový vítr a pocitově velmi nízká teplota). Bělehrad se snaží dostát představě o balkánské metropoli, což mj. znamená bohatý kulturní život a vysoký počet turistů.

Negativem je jistě nevyzpytatelná místní doprava, která se musí obejít bez metra. Člověk kvůli absenci jízdnicích řádů a častým kolonám není s to odhadnout, kolik času mu přesun po městě zabere.

Srbsko je kandidátskou zemí usilující o členství v Evropské unii, ovšem na ulicích je spíše vidět přátelský vztah k Rusku.

České Budějovice, 31. července 2017

Mgr. Petr Janeš